

EL VALLÉS

Setmanari autonomista

Preus de subscripció

ESpanya, trimestre, 1'50 Ptas.
 EXTRANGER, semestre, 4'50 »
 Número corrent, 15 céntims. Atrassat, 20 id.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Bletjós, 31. - GRANOLLERS

Anuncis y reclams, á preus convencionals.

No s'admeten escrits sense firma.

ELS ORIGINALS NO S' TORNEN

EL GRAN APLECH DE LA PROTESTA

El meeting del passat diumenge, per la seva serenitat, per el seu esperit catalá, ens ha impresionat fonament. D' ensá del magestuós moviment de la **Solidaritat Catalana** sembla talment que 'l nostre poble assimilantse totes les qualitats que 'ls nostres avant passats feren relluhir, torna á ferse digne del renom de que propis y extranys li donaven com á model de pobles seriosos y educats.

Si la triomfal transcendencia del meeting no vibrés encara en nostra pensa, com mágich y venturós ensomni ja dut á l' aspresa de la vida, potser ens atreviríem á dir, que mes que de la onada de la protesta alsada contra els governs suicides y egoistes, ens enorgullí la seriosa protesta, el despreci, contra els absolutistes rojos que confonent la llibertat ab el llibertinatje, baladrejen sa impotencia contra els contraris que aixequen una valla á ses concupiscencies. Allá comensárem, allá demostrarem esser catalans, fills d' aquella Catalunya quin nom encara es recorda com á mirall d' avens.

Hem d' anar aixís reconquerint les qualitats de la rassa catalana, trevalladora y culte; hem de formarnos altre cop, á cada embestida, mes respectuosos ab el pensar d' altri, mes enemichs de *juergues*, de *toros* y *bailaoras*; hem de tornarnos altra vegada mes amichs de lo de casa, de les costums catalanes deixant que, no á la violencia, (aixó may) sino per pobresa de medis se tombollin les exótiques coses que 'ns han malmés en part el nostre esser catalá.

Per aixó, devant de l' agullonada donada als intransigents lerroxistes per aquell voleyar de mocadors, per aquells esclats d' aplaudiments en el meeting de protesta, no podém abstenirnos de manifestar el nostre pressentiment de que dintre de poch—tots plegats, blanchs y rojos—els catalans sabrém ser ben catalans.

NOTES AFRICANES

El Ferro-carril del Nort

El diumenge darrer al vespre, me trobava á la estació de Mollet, del ferrocarril Nort, á l' hora en que s' hi han de creuar tres trens. El que va amunt, el que va avall y el que fa 'l trajecte de Caldes á la dita estació de Mollet.

Vaig á descriure l' espectacle, que es interessant, encara que no sia nou, ja que altres vegades s' ha repetit y se repetirá.

Ab regularitat matemática, tots els trens duyen retrás. ¡No caldría sinó que anessin á l' hora!

Arriva primer el tren procedent de Vich. Orgullós d' haver salvat els mil trenca-colls del Congost, va tan enfurismat que no para fins al dret dels tinglados de la càrrega. Si algú vol baixar, ha de fer gimnassia y aprendre de camimar á les fosques. Les dones y criatures, que van ab algun home, son baixades á pes de brassos. Crits, xisclets y exclamacions á desdir.

La fosca es complerta. Allá al lluny, al peu de la estació, fan momarotes alguns llumets, que si eren escarni del *siglo de las luces*, son vergonya del sigle XX.

Arriva després el tren de Barcelona. Para al andén oposat, que no te surtida, si no es exposantse á atravessar pel dret, com així ho feren els que varen haver de baixar, ensopegant ab els rails, ab els terraplens, ab la gent que anaven y venfen y ab els dos trens, que comensaren á fer maniobres.

¿Pero que fa el tren de Caldes que no acaba d' arribar may? Els viatjers dels dos trens arribats, s' impacienten.—¿Que hem de fer aquí?—Que 'ns hi donareu sopar?—¿Encara no marxém?

El telegrafista ha rebut un *parte* de Caldes. —A Caldes no s' entenen, perquè essent la Cap-vuitada del Aplech, hi ha una gentada extraordinaria. Pero els que no s' han quedat en terra ja venen; no tardará en ser el tren aquí.

¿Es á dir, que n' han quedat en terra?

—Si.

—¿Pero com s' ho farán els que havíen d' anar cap á Vich ó cap á Barcelona? ¿Qui 'ls indemnisa dels perjudicis? ¿Es que no hi ha homes á les estacions? ¿Es que no mes hi ha màquines que no pensen? ¿Que no ho sabia el gefe de Caldes que avuy es la Capvuitada del Aplech y de consegüent que caldría aparrallar mes material?

—¿Y á mi que me cuenta V?

Per fi, ve'l tren de Caldes, llevant bufechs y trayent espurnes de foch pels caixals.

¿Ve 'l tren de Caldes? Cops de campana, cops de pitos y tren que va cap á Vich, en marxa!

Arriva el tren de Caldes, ab gent atapada per tot arreu, á mes no poguer. Els vagons de mercaderies, plens.... de gent. Hi ha qui fa el bé, qui fa el bou; la majoria no está per brochs y encara el tren no es ben parat, que ja l' ha deixat una multitud de gent, que corre adelerada buscant els uns el tren de Barcelona, altres el de Vich.!

—¿El tren de Vich? Se las largó, diu un empleat graciós.

—¡Pero si jo tinch d' anar á Ayguafredal!

—¡Nosaltres á Vich! exclama desesperat un pare de numerosa familia.

—Donchs si no hi van ab *tomovil*, fa un gamarús, lo que es avuy poch hi anirán.

—¡Pero si tením bitllet pres á Caldes!.... ¡Com ens ho farém Mare de Deu!

— Aném á veure el gefe. El llibre de reclamacions.... Els diaris ne parlarán... exclamen els d' un grupus, á cada punt mes numerós.

—Señores, estamos de maniobras y lo primero es lo primero, contesta el gefe devant del xafech d' impropis que li cauen á demunt. Eh! señores, despejar, paso libre!...

¡Catatrach, catatroch, catatruch!, feyen els vagons llevant ab furia per les màquines els uns contra 'ls altres, en dos ó tres indrets de les vies.

Els viatjers procedents de Caldes, quant podien arribar sans y salvos al andén, se consideraven fora de perill, Pero no n' hi havia prou de guanyar terra ferma: el marit buscava á la esposa; aquesta á la dida ab la criatura; la quitxalla cridava desesperadament. A una dona, una empenta, li feya caure per terra el cistell; un senyor, se disputava ab un altre perquè li havia donat un cop de maleta; els que anaven solts y lliures, s' obríen pas brutalment. Dues ó tres centes persones volien ser les primeres de trobar lloch al tren que s' espejava pera marxar á Barcelona; pero 'l tren havia arribat á Mollet, ja ple del tot. ¿Ahont s' enquistaria tanta gent?

—¡Que enganxin mes vagons! ¡Aquí no hi cap ni una agulla! ¡Vinga el llibre de reclamacions!

—Señores, depreisa, depreisa, á subir, que el tren va á partir, deya el gefe, corrent d' un cantó á l' altre, com esperitat, ab un llantió á la ma, a proposit pera anar á buscar cargols.

¡Catrach, catroch, catruch! feyen els vagons del tren d' anar á Barcelona, á cada cop de pito del gefe, fent perdre l' equilibri als que estaven drets á dintre ó al estreb.

¡Catrach, catroch, catruch! repetien els vagons del tren de Caldes.

Alló era un desori. Una criatura plorava per aquí, un home protestava per allà.

Els que anaven á buscar lloch al cap d'amunt del tren, se topaven ab els que 'n tornaven y volien provar tortuna al cap d'avall y se barrejaven y se retrobaven els perduts y se tornaven á perdre, á cada moment més esverats, perquè ja s'havien donat no se quantes senyals de sortida.

- Tinch passatge de primera, exclamava un pare de familia y vull anar á primera; jahont es el gefe! Pero 'l gefe tenia prou feina ab tocar el pito y corre ab el llantió.

- A lo menos que 'm deixin seure á la senyora y les criatures, en un vagó qualsevol, deya quant se veje perdut.

- Venga, venga señor, que para V. y familia habrá sitio, li diu, un empleat compas-siu.

Y se l'enmena, á un vagó de durhi bestiar; pero entre persones y besties ab prou feines s'hi cabia.

- ¿Habrá sitio por ahí? diu acostanthe el llantió.

- Prou, si no son gaires, fan desde dintre uns quants jovenassos, colocats entre mitj de gavies de conills y de gallines.

Y l'apesarat pare de families, mitj agenollat devant del vagó, fa d'escala pera pujar á la seva senyora y després á les seves filles y á les criades y tira á dalt paraigues, maletes y farcells y després s'hi enfila ell, quant el tren ja arrencava.

- Puez, zeñor, li diu el gefe per darrer comiat, si ezte coche paga como los de primera!.....

Y ab veu de tró que no ofegá pas el soroll del tren en marxa, ple de santa indignació, exclamá aquell bon senyor ¡Quina barra!, mentres una colla de ganapies que estones ha se divertien ab tot aquell desori, imitant la veu del bon senyor, ¡quina barra! ¡quina barra!, repetien en mitj de cíniques riallades.

Allavors s'havia de preparar el convoy en que jo havia d'aventurarme, el tren de Caldes.

Amunt y avall y després de sentir unes quantes vegades el ¡Catrach, Catroch, Catruch! donats sense compassió al material y ab perill de la integritat del cos dels impacients que ja estaven embarcats, per fi, al toch de campanes y pitos, en posém en marxa.

Ja hi arribarém ja, una hora ó altra. Es qüestió no mes de paciencia.

- Marieta, crida el maquinista á la gefa d'una de les estacions del tranzit, ¿que no podem arrencar encara?

- Esperéu una mica que la Toneta de can Guitza diu que 'l seu gemá s'acaba d'afeitar y pujarán tots dos cap á Caldes....

Total varem arribar ab una horeta de retrás. Podíem estar contents; feya vuit dies que havia fet el mateix camí arribant retrassats mitja hora. En alguna cosa s'havia de coneixe diumenge que era la gran festa de la Cap-vuitada. - M. y C.

Crónica Comarcal

Caldas.

Hem donat per acabada la festa major que ha durat pot dirse vuit dies, y ha sigut un dels anys en que s'ha vist mes concorreguda. Una de les notes

mes significatives de les festes es la de que pel caracter de les mateixes sembla que la regeneració d'aquesta Vila va essent en part un fet, ja que veyém figurar en el seu programa, fa alguns anys, números extraordinaris y de qualitat, introduint un cambi en la forma y manera de celebrar els festeigs, fugint del rutinisme antich que reduia nostra festa á repich general de campanes, funcions de sarsuela del género xich y balls.

Sembla donchs, y hora es ja, de que la apatia en tot lo que representi verdader progrés y cultura, enfermetat que s'havia fet endémica entre 'ls calderins, deixa de pendre carta de naturalesa, convencentse, per altre part, de que 'ls ideals polítichs y socials de certes doctrines no condueixen á res de bó y lo que convé es fomentar els interessos económichs de la població, base de una verdadera vida política.

La ópera *Rigoletto* posada en escena en el Casino, va mereixer la acceptació del públich, que omplia de gom á gom el local, essent representada ab bastant acert y distingintse notablement el baríton senyor Achilli, que va interpretar com á mestre consumat el difícil paper de «Rigoletto», protagonista de l'obra, posant de manifest que reuneix verdaderes qualitats artístiques. Encara que no es una ópera de lluhiment pel tenor, el senyor Cortada va provar una vegada mes que no es profa en el difícil art á que dedica les seves activitats, y si bé no te la veu potent per falta de de desarrollo, degut á la seva edat, jove encara, canta ab molta afinació y gust y promet esser una notabilitat. Abdós artistes varen ser repetida y merecidament aplaudits. Va tenir el senyor Cortada la generositat de cedir á favor dels pobres d'aquesta Vila 'ls honoraris que li corresponien per la representació de l'obra.

El concert donat el dilluns en el mateix Casino pel Centre Artístich de Barcelona y orquesta «Unió Artística», en un total de cinquanta executants, va esser un verdader aconxeixement musical, y si be varen notarse en conjunt algunes deficiències, varen ser aquestes degudes mes a falta de ensaigs y de direcció.

Els balls mes animats que de costúm.

El Certamen celebrat per la Delegació de la Cambra Agrícola, va respondre al fi que 's proposaren els seus organitzadors. En el número anterior d'aquest periódich y á *La Veu de Catalunya* pot veure's la ressenya que del seu resultat acertadament se fa.

El diumenge dia 21, cap-vuitada y verdader dia del «Aplech», va esser també molt animat, veientse cap a la mitj diada á sobre 'l plá del Remey un estol de carros simulant tendes de campanya, en mes número que en anys anteriors, y que es lo que constitueix la verdadera y tradicional nota típica de la festa.

L'Ajuntament per la seva part procura en lo possible dintre dels limitats medis de que pot disposar, iniciar y prestar el seu concurs en lo que sigui donar moviment, vida y progrés en aquesta vila, y el senyor Rector Doctor don Joan Alemany tampoch se fa sort a les demandes morals y materials que se li fan, en tot lo que tendeixi al benestar y cultura de la població.

La enfermetat que aqueixava á nostre amic don Joseph Torras y Augé, ha tingut un trist desenllás. Morí el dia 19 á la edat de 40 anys, havent rebut els aussilis espirituals. Era en la actualitat regidor de nostre Ajuntament y com á tal formava part de la Junta d'administració del Hospital; aixís com també individu de la Junta de la Delegació de la Cambra Agrícola. Per son bondadós carácter s'havia conquistat les simpaties de tota la població; bona prova d'aixó va esser l'acte del enterro verificat el dia 21 del present, que va resultar una verdadera manifestació de dol com poques vegades se veu en aquesta Vila, y en el que van assistir la Corporació municipal y el Jutjat en plé.

Rebin els seus allegats nostre mes sentit péssem.

Mollet

Avuy s'inaugura el café construït per participacions y que formarà part del edifici en que hi estarà

instalat l'Ateneu recentment fundat en aquesta població. S'inaugurarà ab un concert, esperant fer l'inauguració oficial fins que tot l'edifici estigui completat.

En honor a la veritat tenim de rectificar la noticia que varem donar el diumenge passat, referent á que 'l senyor Alsina, secretari del Ajuntament, tenia firmada contracta d'arrendament del café de baix, puig que 'l llogater que segons se diu hi ha per dit café es dels Noys Ramons de Parets y aquets sembla que subarrendarían al Centre Republica. De modo que resulta que 'l senyor Alsina ha demostrat no tenir ni elements ni diners pera constituir un partit tal com venia pregonant. Tot ho te de boca el dit senyor; donch que de diners y amichs, á dir d'ell, en te tants com ne necessita. Vetaquí que per ara no podrà trasladarse del encongit local del Trianon.

La mestra del comú donya Pilar Coll, ha ensenyat devant del poble el seu mal caracter y els pochos modals que pot inculcar á ses deixebles, puig que per diferentes vegades s'ha rebelat contra les ordres dels seus superiors y el dimcres passat dongueren lloch que 'l poble contemplés el despenyament de les portes de l'escala devant del Jutge municipal pera trasladar els mobles á una casa novament arreglada pera escola.

Tal espectacle ha de resultar forsaient contra d'elles, puig que 'ls pares de les noyes, no permeterán que ses filles vagin á educarse en mestres que publicament donen proves de no tenir educació per portarse elles mateixes, rebelantse y desobeint ordres com la de tenir obertes les portes pera deixar trasladar els mobles de l'escola.

Sabadell

Diumenge á la tarde s'inaugurá l'Escola Integral de Primera Ensenyansa que dirigeix don Alban Rosell, en el carrer de la Salut, 70.

Aquest nou Centre docent, está instalat en ample, clar y higiènic local, disposant de bon menatge pedagógich. Dona classes de párvuls-elemental per la senyora Esperansa Figueras, elemental ampliada per don Alban Rosell, de francés, tall y labors de noyes, per donya Francisca Padios y de cant, solfeig y piano, per don Joseph Vilatoba.

Al objecte de desarrollar les infantils intel·ligències se donarán conferències y vetllades y s'establirà 'l sistema de converses entre alumnes y mestres. Mes enllá de l'escola portará l'acció educadora ab excursions y visites á centres de treball y instrucció.

En la vetllada inaugural, que 's vegé molt concorreguda, parlaren els senyors Guerra, Borjas y Joan Fernandez, fent aquest últim una clara explicació de l'ensenyansa racional y científica, després de la qual el senyor Rosell, un exemple admirable de constancia y d'acció individual en tota sa vida, feu el programa de les tasques de l'Escola.

Parlá en nom de l'Ajuntament y de l'arcalde 'l regidor senyor Cañadell que tingué frases d'afecte per la nova institució, que fomentará la cultura popular en aquesta treballadora ciutat.

Granollers.

La companyia Torelló se va distingir notablement el dissapte de la setmana passada en la execució del drama *El Adversario*. Es de remarcar el gust del director en disposar les situacions escèniques aixís com també la rica y elegant indumentaria que lluheix la companyia.

Per ahir á la nit hi havia anunciades les obres *El Abolengo* y *Los malhechores del bien*.

Creyém que 'l gran teatre de La Unió Lliberal s'haurá vist plé atés á lo molt agradables que foren les vetllades passades.

Al meeting de protesta del passat diumenge, va concorrehi una representació del Centre Federal bon xich nutrida.

Per el mercat de Tots Sants havia vingut molta gent.

A la secció de les parades de castanyes, hi havia molta animació.

Pero á mitj dematí, se va ennuvolat y després d'alguns trons, van comensar á caure gotes, acabant per fer una pluja que feya temps era ben esperada.

Per les oliveres, per la sembra del blat y per tot lo demés, l'aigua caiguda val un dineral

El mercat segons crida feta, se reproduirà dimecres, vigília de Tots Sants.

— **Sulfats de Coure DEBRIEG.** — D'acció segura y aplicació senzilla y econòmica.

Dipòsit y venda. — *Manel Tort.* — Granollers.

A La Unió Lliberal s'ha obert un abonament per quatre funcions que 's donarán en altres tants dissaptes estant la execució del programa á carrech de la companyia Torelló-Puchol.

El qui desitj contribuirhi pot avistarse ab el conserje del café qui li ensenyará la llista del abonament.

D'una nota trista tenim de donar compte á nostres llegidors.

Dimars al vespre una noya tingué la mala tentació de tirarse al tren quant aquest passava prop de la estació del Nort, quedant en tant mal estat, que portada al Hospital y després de patir molt, morí á l'endemá.

No podém fer cap comentari respecte aquest fet ja que l'assumto, segons se diu, está en mans dels tribunals de justicia.

Ateneu Obrer de Granollers

Tots els dies laborables, de 8 á 9 del vespre, fins al últim d'aquest mes continuarà obrer la matrícula gratuita per les ensenyances que inaugurarà dita societat el dia 3 del propinent Novembre.

ESPECTACLES

Aquesta Secció está destinada á anunciar tots els espectacles que durant la setmana se celebren en les societats y locals públics de la nostra comarca, mentres les respectives empreses ens en donguin coneixement per tot el divendres de cada setmana.

LA UNIO LLIBERAL. — GRANOLLERS. = Avuy diumenge: á les 5 de la tarde y á les 9 del vespre, Balls de Societat

Dissapte, dia 3 de Novembre; A les 9 del vespre, funció teatral á carrech de la Companyia d'Alta Comedia que dirigeixen els senyors don Joan Torelló y don Ramón Caralt. Se posará en escena *Don Juan Tenorio*.

CINEMATOGRAF DE LA PLASSA PERPIÑÁ. — GRANOLLERS = Avuy, diumenge, sessions desde les 3 de la tarde fins á les 11.

Dimecres, vigília de Tots Sants, sessions desde les 8 á les 11 del vespre.

Dijous, Festivat de Tots Sants, sessions desde les 3 de la tarde fins á les 11 del vespre.

Dissapte, de les 8 del vespre fins á les 11.

S'estrenen pelicoles cada dissapte — Entrada: 15 céntims. — Preferencia: 25 id.

SALA EDISON (CINEMATOGRAF). — GRANOLLERS. = Sessions tots els dissaptes desde les 8 á les 11 del vespre y els diumenges desde les 3 de la tarde fins á les 11. — Cada dissapte pelicoles noves — Entrada y cadira: 15 céntims. — Preferencia, 25 céntims.

Dimecres, vigília de Tots Sants, sessions extraordinaries desde les 8 á les 11 del vespre.

Dijous, festivat de Tots Sants, sessions també extraordinaries desde les 3 de la tarde fins á les 11 del vespre

CASINO DE CARDEDEU (TEATRE). = Dijous, 1 de Novembre, festivat de Tots Sants, á les 8 del vespre, funció de teatre per la companyia de noys que dirigeix don Baldomer Nadal. Posará en escena *Una cosa que passa, El cuarto de las ratas y Aucellets fora del niu*. S'estrenará una decoració pintada pels senyors Golferichs y Masó, de la colonia estífejadora. — Entrada y assiento, 25 centims.

TEATRE DEL CENTRO. — LA ROCA. = Dijous dia 1 de Novembre, festivat de Tots Sants: á les 5 de la tarde, funció de teatre, posantse en escena *Els Embolichs, El Abogat, Las nous espantadoras y Las penas d'un casat*. — Entrada general 15 céntims.

PUBLICACIONES ESTUDIS

Historia de Catalunya.

Quaderns dezenals de 16 planes á 10 céntims.

Pera suscripcions y venda; dirigirse á l'Administració d'aquest periódich

Carrer de Lletjós, 31. — GRANOLLERS.

Imprempta de Jaume Joseph. — Granollers.

Jurat Calificador

LITERARI

PRESIDENT:

Don Ferrán Agulló y Vidal

VOCALS:

Don Ferrán de Sagarra.

Don Hermenegild Carrera y Miró.

Don Manel Folch y Torres.

SECRETARI:

Don Ferrán Canellas.

MUSICAL

Don Domingo Mas y Ferracant.

Don Adriá Esquerrá.

Mossen Joseph Colomé.

REYNA DE LA FESTA

Srta. donya Francisca Alomar y Estrany.

EL ÁGUILA

Magatzems de Robes fetes pera Senyors y Noys

SECCIO A MIDA

GORRES, IMPERMEABLES, MANTES Y ABRICHS DE TOTES MENES.

Plassa Real, 13.-BARCELONA

Disponible

Agencia general de Negocis

de
MANEL TORT

Plassa de la Corona, 6.-GRANOLLERS.

Aquesta casa, s' encarrega de la tramitació y despaig de tota classe d'assumptes Judicials, Administratius y particulars; Representacions, Procures, Comissions: compra, venda y administració de tota classe de propietats, cens y dominis; préstams hipotecaris y en lletres; cobro de crèdits de totes procedencies; Altes y Baixes de Contribució: Reclamacions; Redempció y venda de Cens; Procediments executius pera totes les Corporacions, Entitats y Oficines autorisades; Liquidació de drets reys als; Associació y expedients de quintes; Serveys y treballs especials pera 'ls Ajuntaments y Secretaris; etc ; etc.

Tractes y honoraris convencionals.

Abonats de variets classes ó tarifes.

SASTRERIA

de
→ **J. GUASCH** ←

Plassa del Bestlar, 42.-GRANOLLERS.

Trajos desde 40 á 100 ptes.

Promptitut, economía y esmerada confecció.

EL PROBLEMA CATALAN

Obra escrita per el Diputat provincial don Francisco Pi y Sunyer. — Preu: 30 céntims
—Se ven á l' Administració d' aquest setmanari (Lletjós, 31.-GRANOLLERS).

- 9 -

obert el plech continga anónim ó qualsevol mena de contrassenya.

Tots els plechs dels autors no premiats, serán cremats en el acte de la festa.

El Centre Catalá se reserva per un any la propietat dels treballs premiats.

Granollers 24 de Juny de 1905.—La Comissió Organisadora: **Jaume Serra y Dachs.**—**Felip Font y Torralbas.**—**Domingo Davi.**—**Françisco Bassas.**—**J. Maspons y Camarasa.**

